

Evropski pokret
Srbija
Kraljevo

Истраживање о учешћу жена у саветима месних заједница на територији града Краљева и општине Трстеник

Анализа стања је урађена у оквиру пројекта "За веће учешће жена у раду савета месних заједница". Овај пројекат је добио подршку пројекта Владе Швајцарске "Заједно за активно грађанско друштво - АСТ", који спроводе Helvetas Swiss Intercooperation и грађанске иницијативе.

Мишљење које је изнето у овој студији је мишљење аутора и не представља нужно и мишљење Владе Швајцарске, Helvetasa или Грађанских иницијатива.

Краљево, април/мај 2022.

1. Увод

Истраживање о учешћу жена у саветима месних заједница на територији града Краљева и општине Трстеник се реализује у оквиру пројекта „**За веће учешће жена у раду савета месних заједница**”, који спроводи Европски покрет у Србији – Краљево, уз подршку пројекта Владе Швајцарске „Заједно за активно грађанско друштво – АЦТ”, који спроводе Helvetas Swiss Intercooperation и Грађанске иницијативе. Циљ пројекта је стварање подстицајног окружења за веће учешће жена у раду Савета месних заједница, кроз покретање иницијатива за измену локалне Одлуке о месним заједницама којом би се успоставила обавеза да најмање 1/3 чланова Савета МЗ буду жене. Пројекат се спроводи у периоду од марта 2022. - фебруара 2023. године на територији града Краљева и општине Трстеник.

Циљ истраживања је да обезбеди аргументован основ на коме ће се базирати иницијатива за измену локалне одлуке о месним заједницама и спровођење медијске кампање пројекта.

Истраживање је спроведено у периоду април – мај 2022. године на територији града Краљева и општине Трстеник.

Методологија истраживања о учешћу жена у саветима МЗ на територији града Краљева и општине Трстеник подразумева спровођење активности на анализи докумената јавних политика и нормативних докумената који регулишу рад месне самоуправе, прикупљању података о тренутном учешћу жена у раду органа месне заједнице и спровођењу истраживања о информисаности и спремности жена да се активније укључе у рад савета месних заједница.

2.1. *Сврха и циљеви истраживања*

Истраживањем су обухваћене две локалне самоуправе:

- град Краљево, који има 68 месних заједница, заузима територију од 1530 км² и има 125.488 становника, и
- општина Трстеник која има 41 месну заједницу, заузима територију од 448 км² и има 42.966 становника.

На подручју Краљева и Трстеника ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у сеоским и градским насељима, формирано је 109 месних заједница, од чега 68 у Краљеву и 41 у Трстенику. Основни орган месне самоуправе је Савет месне заједнице (МЗ) који се у складу са локалном Одлуком о МЗ бира за сваку МЗ на мандат од четири године. Савети МЗ одлучују о локалним проблемима, развоју локалне заједнице и представљају спону између грађана и јединице локалне самоуправе.

У документима локалних самоуправа и на основу разговора са представницима служби које су задужене за рад са месним заједницама обе локалне самоуправе утврђено је да се не располаже са тачним подацима о учешћу жена у раду МЗ.

Кроз пројекат "Информисани грађани – активни учесници у планирању развоја руралне инфраструктуре", који је уз подршку АЦТ Програма спровео Европски покрет у Србији Краљево, формулисана је и покренута иницијатива за већу улогу савета месних заједница у одлучивању о инфраструктурним пројектима. Кроз спроведене анализе и разговоре са мештанима, уочено је слабо учешће жена на одржаним јавним догађајима, али и њихова мала заступљеност у саветима месних заједница. Глас жена се скоро и не чује приликом доношења одлука о плановима развоја и пројектима који ће се реализовати у циљу побољшања квалитета живота у локалној заједници.

Проблем слабог учешћа жена у раду месних заједница препознат је и на националном нивоу. Посебно мало учешће жена у раду савета месних заједница је присутан код већине месних заједница са руралног подручја. Савети месних заједница на руралном подручју имају већи значај јер суштински представљају кључни орган локалне самоуправе који се бави развојем своје локалне заједнице. У Посебном извештају заштитника грађана (https://www.rodnaravnopravnost.rs/attachments/article/296/Zastitnik%20gradjan_srpski.pdf) који се односи на родну равноправност у ЈЛС истиче се да је учешће жена у Саветима МЗ свега 11,4%, а да је проблем посебно изражен у сеоским срединама. Разлози за овакво стање се огледају како у снажном утицају традиционалних родних образаца, великим обавезама жена у свакодневном животу, тако и у недостатку подстицајног окружења за веће учешће жена.

Намера овог истраживања о учешћу жена у раду Савета МЗ у граду Краљеву (као већем граду) и општини Трстеник (као мањој општини у суседном округу) је да се јасно прикаже тренутно стање, како би се на бази чињеничног стања базирали полазну основа за заступање иницијативе за унапређење локалног правног оквира у области увођења принципа родне равноправности у рад месне самоуправе.

Фокус истраживања представља:

- анализа тренутног стања и заступљености жена у саветима месних заједница на територији града Краљева и општине Трстеник и
- анкетирање жена са територије ове две локалне самоуправе о њиховој информисаности и спремности за активније укључивање у рад органа месне самоуправе.

У том смислу извршена је:

- анализа локалних докумената и јавних политика у области рада месних заједница и примене принципа родне равноправности добијених непосредном комуникациом са органима локалне самоуправе и јавно доступних докумената.

- анкетирањем је обухваћено 281 жена, од тога 174 са територије града Краљева и 107 са територије општине Трстеник.

Резултати истраживања представљају основ на коме ће се базирати иницијатива за измену локалне одлуке и медијска кампања пројекта.

2.3. Концепт истраживања

У складу са предложеном методологијом истраживања, анализом су обухваћени следећи нивои:

- Утврђивање постојања институционалног, стратешког и нормативног оквира на локалном нивоу по питању родне равноправности у раду органа месне самоуправе,

- Прикупљање података о тренутном учешћу жена у раду савета месних заједница,

- Прикупљање података о начину информисања грађана о раду органа месне заједнице ,

- Истраживање нивоа информисаности жена у локалној заједници о раду МЗ и заинтересованости за укључивање у њихов рад.

3. РЕЗУЛТАТИ СПРОВЕДЕНОГ ИСТРАЖИВАЊА

3.1. *Анализа постојања институционалног, стратешког и нормативног оквира на локалном нивоу по питању родне равноправности у раду органа месне самоуправе*

а) Краљево

Чланом 39. Закона о равноправности полова, предвиђено је да се у органима јединица локалне самоуправе организују стална радна тела или запослени за родну равноправност и обављање послова остваривања једнаких могућности. У складу са наведеним, **Скупштина града Краљева је децембра 2013. године образовала Савет за родну равноправност града Краљева. У мају 2022. године Скупштина града Краљева је Комисију за родну равноправност предвидела као стално радно тело Скупштине.**

Савет има председника и шест чланова, од којих најмање 30% мора бити припадника оног пола који је мање заступљен.

Надлежности Савета су да:

- разматра, предлаже и утврђује мишљење о предлозима одлука и других прописа и општих аката из надлежности локалне самоуправе, а са становишта остваривања родне равноправности,
- разматра предлоге за избор и именовања о којима одлучује Скупштина града Краљева са становишта остваривања родне равноправности,
- даје мишљење, учествује у креирању и прати остваривање градских прописа, стратешких докумената града, буџета као и ефекте посебних мера на остваривање родне равноправности у граду, и
- сарађује са радним телима Скупштине града Краљева по питањима њихове надлежности, а које се односе на родну равноправност,
- иницира и стара се о усвајању локалног акционог плана града Краљева за остваривање родне равноправности на локалном нивоу,
- предлаже акције и предлаже предузимање конкретних мера за постизање родне равноправности,
- прати остваривање равноправности полова, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу града,

- иницира сарадњу са другим градовима из земље и иностранства, удружењима грађана и асоцијацијама градова и општина на активностима за унапређење родне равноправности,
- обавља и друге послове из домена надлежности града, а који се односе на остваривање родне равноправности у граду, прописане Уставом, законом и Статутом града.

Савет је успоставио механизме редовне електронске комуникације, састанке организују у складу са потребама.

Град Краљево је у јуну 2021. године усвојио Стратегију са локалним акционим планом за родну равноправност за период 2021 – 2026. Стратегијом су дефинисана три циља:

Циљ 1. Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

- Повећани капацитети и знање руководилаца/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе о родној равноправности,
- Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности,

Циљ 2. Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

- Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања,
- Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу,
- Жене и мушкарци у руралним подручјима активно и равноправно доприносе развоју и имају равноправан приступ резултатима развоја,
- Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена.

Циљ 3. Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

- Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим нивоима
- Родна перспектива укључена у сва стратешка документа
- Родна анализа политика, програма и мера - Родно одговорно буџетирање
- Успостављени механизми сарадње са удружењима.

За праћење реализације активности дефинисаних овим документом, надлежан је Савет за родну равноправност града Краљева, уз укључивање партнерских организација и институција. Стратегијом је дефинисано да Савет за родну равноправност припрема годишње извештаје о реализацији Акционог са којим ће упознавати Скупштину града Краљева. **На сајту града није пронађен извештај о реализацији предходног акционог плана за период.**

б) Трстеник

Скупштина општине Трстеник је у септембру 2016. године донела одлуку о формирању Комисије за равноправност полова. Комисија има 7 чланова и свих седам су жене и представља скупштинско радно тело задужено за питања везана за равноправност полова.

Скупштина општине Трстеник је 2015 године подржала иницијативу за потписивање Европске повеље о родној равноравности, која је потписана у јуну 2015 године. Потписивањем Повеље општина Трстеник се обавезала да ће радити на унапређењу родне равноправности у својој заједници у свим областима живота и између осталог израдити акциони план за унапређење положаја жена.

Скупштина општине Трстеник је у октобру 2018.године, донела решење о образовању Радне групе за израду Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности на територији општине Трстеник. Задатак Радне групе је да изради нацрт Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности до краја марта 2019. године, спроведе јавну расправу и исти достави Општинском већу општине Трстеник. Документ је још увек у поступку израде.

Рекапитулација анализе институционалног, стратешког и нормативног оквира на локалном нивоу по питању родне равноправности у раду органа месне самоуправе

	Краљево	Трстеник
Институционални оквир	обе ЈЛС су формирала стална радна тела за родну равноправност и обављање послова остваривања једнаких могућности	
	Формиран Савет за родну равноправност 2013. године (6 чланова и председник, од чега најмање 30% треба да буде представника мање заступљеног пола). У мају 2022. године Скупштина града Краљева је донела одлуку којом се Комисија за родну равноправност предвиђа као стално радно тело Скупштине.	Формирана Комисија за равноправност полова 2016. године (7 чланова – свих 7 су жене)
Редовност рада формираних радних за родну равноправност	Формирана радна тела за родну равноправност у обе ЈЛС су оперативна и постоји континуитет у раду	
	Савет је успоставио механизме редовне електронске комуникације, састанке организују у складу са потребама	Састанке организују у складу са потребама, успостављени модели комуникације применом доступних електронских алата (вибер групе...)
Локални Стратешки оквир	Град Краљево је донео стратешки оквир за родну равноправност, док је у Трстенику у току израда стратешког документа	

	За период 2013-2020 Локални акциони план за родну равноправност За период 2021-2026 Стратегија са локалним акционим планом за родну равноправност	Трстеник је донео Одлуку о покретању израде Локалног акционог плана за родну равноправност. Документ још увек није усвојен и није јавно доступан.
Извештавање о спровођењу мера родне равноправности	Извештаји о реализацији усвојених стратешких докумената у области родне равноправности нису јавно доступни ни у Краљеву ни у Трстенику	
	Извештаји о реализацији стратешког плана се јавно не објављују	У Трстенику документ још увек није усвојен, тако да нема ни извештаја о спровођењу

3.1. **Анализа локалног нормативног оквира који регулише рад месне самоуправе и њихових органа**

Правни положај месних заједница у Србији дефинише Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" 47/2018) у делу МЕСНА САМОУПРАВА.

Законом је дефинисано да се ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у селима, као и у градским насељима се оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе.

На основу члана 74. Закона о локалној самоуправи, месна заједница има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених статутом и одлуком о оснивању.

Актом о оснивању месне заједнице, у складу са статутом општине/града, утврђују се:

- послови које врши месна заједница,
 - органи и начин рада органа,
 - начин одлучивања,
 - поступак избора савета и других органа месне самоуправе,
 - заштита права у току избора и
- .- друга питања од значаја за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Законом је дефинисано да месне заједнице имају статус правног лица, могу да располажу одређеним финансијским средствима, имају право да учествују у правним пословима, па према томе и да ступају у одређене облигационе и друге односе и на тај начин преузимају одређене обавезе. Међутим, МЗ иако су правна лица, се не уписују ни у судски, ни у било који други регистар који води евиденцију о свим подацима, релевантним за пословање. Једини званичан податак о месним заједницама и другим облицима месне самоуправе статут општине/града и одлука скупштине јединице локалне самоуправе о месним заједницама, у којима се набрајају месне заједнице и описују границе њихових подручја.

Иако имају статус правног лица, у оквиру права и дужности утврђених статутом и одлуком о оснивању, правни субјективитет месних заједница ограничен је чињеницом да немају својину на непокретностима, већ су само њени корисници.

Савет месне заједнице је основни представнички орган грађана на подручју месне самоуправе. Изборе за савет месне заједнице расписује председник скупштине општине/града, а спроводе се по правилима непосредног и тајног гласања на основу општег и једнаког изборног права, у складу са актом о оснивању.

Председника савета месне заједнице бира савет из реда својих чланова, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја чланова савета месне заједнице. У складу са Законом ангажовање председника и чланова савета, као и чланова других органа месне заједнице не подразумева стварање додатних финансијских обавеза месној заједници.

Основне надлежности Савета месне заједнице су да:

- 1) доноси статут месне заједнице;
- 2) доноси финансијски план месне заједнице и програме развоја месне заједнице;
- 3) бира и разрешава председника савета месне заједнице;
- 4) предлаже мере за развој и унапређење комуналних и других делатности на подручју месне заједнице;
- 5) доноси пословник о раду савета месне заједнице и друге акте из надлежности месне заједнице;
- 6) покреће иницијативу за доношење нових или измену постојећих прописа општине;
- 7) врши друге послове из надлежности месне заједнице утврђене статутом општине, актом о оснивању месне заједнице или другим општинским прописима.

Чланом 77. Закона дефинисано је да скупштина општине/града може месним заједницама и другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности општине/града, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

Такође, дефинисано је да за обављање административно-техничких и финансијско-материјалних послова. општина/град пружа помоћ месној заједници.

а) Краљево

Статутом града Краљева ("Службени лист града Краљева" број 7/2018) члановима 104 до 111, у складу са Законом о локалној самоуправи, описан је начин оснивања, промене подручја, финансирања месних заједница и друга питања.

Питања образовања, односно промена или укидање подручја месне заједнице, правни статус месне заједнице, имовина месне заједнице, послови које врши месна заједница, број чланова, надлежност и начин одлучивања савета месне заједнице, поступак избора и престанак мандата чланова савета, распуштање савета, надлежност органа за спровођење избора за чланове савета месне заједнице, начин рада и одлучивања, заштита права у току избора,

финансирање месне заједнице, учешће грађана у раду месне заједнице, сарадња месне заједнице са другим месним заједницама, поступак за оцену уставности и законитости аката месне заједнице, као и друга питања од значаја за рад и функционисање месних заједница на територији града Краљева уређена су **Одлуком о месним заједницама на територији града Краљева.**

Свака месна заједница има свој статут којим се у складу са Законом и Одлуком о месним заједницама уређује: број чланова савета месне заједнице, поступак за избор председника и заменика председника савета месне заједнице, права и дужности чланова савета месне заједнице, надлежност и начин одлучивања савета месне заједнице, финансирање месне заједнице, јавност рада месне заједнице, број, састав, надлежност и мандат сталних и повремених радних тела савета месне заједнице, дан месне заједнице, као и друга питања од значаја за њен рад.

Избори за савет месне заједнице спроводе се по правилима непосредног и тајног гласања на основу општег и једнаког изборног права, у складу са статутом месне заједнице. Сваки пунолетан пословно способан грађанин са пребивалиштем на подручју месне заједнице има право да бира и да буде биран у савет месне заједнице. Број чланова савета утврђује се Статутом месне заједнице, а одређује се у складу са бројем бирача са подручја месне (до 500 бирача савет чини 5 чланова, од 501 до 1000 бирача савет чини 7 чланова, од 1001-3000 бирача савет чини 9 чланова и преко 3000 бирача савет чини 11 чланова). Приликом избора чланова савета води се рачуна о територијалном принципу, тако да свако насељено место бира своје чланове савета. У сеоским месним заједницама које су основане за једно насељено место и у градским месним заједницама избор чланова савета месне заједнице врши се по правилу тако што се утврђује јединствена изборна листа кандидата за цело подручје месне заједнице.

Увидом у напред наведена правна акта града Краљева који регулишу оснивање и рад месних заједница, уочава се да не постоји ни једна одредба која би указивала на поштовање родне равноправности у раду месне самоуправе.

б) Трстеник

Статутом општине Трстеник ("Сл. Лист општине Трстеник" бр 1/2019) у складу са Законом дефинисана су питања која се односе на поступак оснивања, начин избора органа и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе

Одлуком о месним заједницама на територији општине Трстеник – дефиниса је правни статус месне заједнице, образовање, односно укидање или промена подручја месне заједнице, број чланова Савета МЗ, права и дужности месне заједнице, имовина месне заједнице, поступак избора и рспуштања чланова Савета МЗ, престанак мандата чланова Савета месне заједнице, финансирање МЗ, сарадња са другим МЗ, поступак за оцену уставности и законитости аката месне заједнице, као и друга питања од значаја за рад и функционисање МЗ на територији општине Трстеник.

Месне заједнице имају свој Статут, којим се у складу са законом, Статутом општине и Одлуком о месним заједницама ближе се уређују: број чланова Савета МЗ, избор чланова Савета МЗ, поступак за избор председника и заменика председника Савета, права и дужности чланова Савета, број, састав, надлежност и мандат сталних и повремених радних тела Савета месне заједнице; дан месне заједнице, као и друга питања од значаја за њен рад.

Савет месне заједнице може имати најмање 3, а највише 13 чланова. Број чланова Савета МЗ одређује се према броју бирача. Савет МЗ која има до 300 бирача чине 3 члана, од 301 до 500 чине 5 чланова, од 501 до 1000 чине 7 чланова, од 1001 до 2000 чине 9 чланова, од 2001 до 3000 чине 11 чланова, а преко 3000 чине 13 чланова Савета месне заједнице. Мандат чланова Савета месне заједнице траје 4 године.

Изборе за Савет месне заједнице расписује председник Скупштине општине. Кандидата за члана Савета месне заједнице могу предлагати регистроване политичке странке, коалиције политичких странака, као и групе грађана. Кандидатуру из претходног члана ове Одлуке за сваког кандидата,

својим потписима морају да подрже најмање десет бирача, односно грађана у месној заједници из изборне јединице у складу са овом Одлуком. Изборе за чланове Савета месне заједнице спроводе: Комисија за спровођење избора за чланове Савета месних заједница, бирачки одбори и Другостепена комисија за спровођење избора за чланове савета месних заједница.

Увидом у наведене правне акте који регулишу оснивање и рад месних заједница на територији општине Трстеник, уочава се да не постоји ни једна одредба која би указивала на поштовање родне равноправности у раду месне самоуправе.

Нормативна акта регулишу рад месних заједница	
Краљево	Трстеник
Статут града Краљева - у складу са Законом о локалној самоуправи, описан је начин оснивања, промене подручја, финансирања месних заједница и друга питања.	Статутом општине Трстеник – дефинисан је начин оснивања, промене подручја, финансирања месних заједница и друга питања.
Одлуком о месним заједницама на територији града Краљева – дефинисана су питања образовања подручја МЗ, правни статус, имовина, послови које врши МЗ, број чланова савета, надлежност и начин одлучивања савета МЗ, поступак избора чланова и распуштање савета, престанак мандата чланова савета, задаци и овлашћења председника и чланова органа за спровођење избора за чланове савета МЗ, начин рада и	Одлуком о месним заједницама на територији општин Трстеник - правни статус месне заједнице, образовање, односно укидање или промена подручја месне заједнице, број чланова Савета МЗ, права и дужности месне заједнице, имовина месне заједнице, поступак избора и рспуштања чланова Савета МЗ, престанак мандата чланова Савета месне заједнице, финансирање МЗ, сарадња са другим МЗ, поступак за

<p>одлучивања, заштита права у току избора, финансирање МЗ, учешће грађана у раду МЗ, сарадња месне заједнице са другим МЗ, поступак за оцену уставности и законитости аката МЗ, као и друга питања од значаја за рад и функционисање МЗ на територији града Краљева</p>	<p>оцену уставности и законитости аката месне заједнице, као и друга питања од значаја за рад и функционисање МЗ на територији општине Трстеник</p>
<p>Статути месних заједница - којим се уређује: број чланова савета месне заједнице, поступак за избор председника и заменика председника савета месне заједнице, права и дужности чланова савета месне заједнице, надлежност и начин одлучивања савета месне заједнице, финансирање месне заједнице, јавност рада месне заједнице, број, састав, надлежност и мандат сталних и повремених радних тела савета месне заједнице, дан месне заједнице, као и друга питања од значаја за њен рад.</p>	
<p>Питања родне равноправности нису уграђена у правна акта која дефинишу оснивање и рад МЗ на територији града Краљева.</p>	<p>Питања родне равноправности нису уграђена у правна акта која дефинишу оснивање и рад МЗ на територији општине Трстеник.</p>

3.2. Прикупљање података о родној заступљености у саставу савета месних заједница

а) Краљево

У циљу прикупљања информација о родној заступљености у саставу савета месних заједница на територији града Краљева, услед недоступности јасних сређених података о члановима савета месних заједница, праћењу промена и квалитету рада савета месних заједница у Служби за рад месних заједница у локалној самоуправи, успостављени су контакти са председницима месних заједница. У директној комуникацији са 60 председника месних заједница прибављене су информације о броју чланова савета месних заједница и учешћу жена у савета, док су преостали подаци преузети од Одсека за рад МЗ увидом

у записнике са избора. Имајући у виду недостатак систематизованих података о саветима месних заједница, постоји потреба јачања административних и техничких капацитета локалне самоуправе и службе које се баве овим питањима.

На основу прикупљених података, укупан број чланова савета месних заједница на територији града Краљева је 539 од чега је 77 жена, што чини 14,29 % од укупног броја. У 5 месних заједница жене су на функцији председника (што чини 7,35%), док се у 7 месних заједница жене налазе на функцији потпредседника (што чини 10,29%).

Анализом прибављених података уочава се да месне заједнице које се налазе на градском подручју имају значајно веће учешће жена, које се у креће од 53,85% до 0% (53,85% у МЗ Ринбица, 44,44% у МЗ Зеленгора, 27% у МЗ Јарчујак, 45% у МЗ Жича, 33% у МЗ Берановац и МЗ Центар, 28,57% Стара Чаршија, и 0% МЗ Грдица и Хигијенски Завод). У раду 26 сеоских месних заједница (што чини 41% од укупног броја МЗ) не учествује ни једна жена.

Последњи избори на нивоу месних заједница су спроведени у новембру 2014. године, тако да су формално истекли мандати свим члановима савета, што представља посебан проблем у раду савета. У разговорима са председницима месних заједница уочено је да постоје бројни проблеми:

- Слаба заинтересованост мештана, не само жена за учешће у раду органа месних заједница, јер имају мала овлашћења, немају велику моћ, а постоје велики проблеми локалној заједници,
- Савети се у појединим месним заједницама често не састају или се састају у смањеном обику,
- Жене које су тренутно у чланству савета месних заједница често нису заинтересоване за учешће у раду савета,
- У мањем броју месних заједница укључене жене су веома активне и доприносе постизању значајних резултата (на пример у МЗ Рибница у раду савета учествује 7 жена, у МЗ Зеленгора у савету учествује 5 жена и обе месне заједнице имају значајне резултате у свом раду, у МЗ

Стара Чаршија жена је потпредседница и веома активно учествује у активностима месне заједнице),

- Председници МЗ су изнели проблем недовољно адекватне комуникације са Службом за МЗ и органима локалне самоуправе,
- Указали су и на недовољна средства за текуће функционисање месних заједница (режијски трошкови, трошкови путовања чланова савета и др).

б) Трстеник

Подаци о учешћу жена у раду савета месних заједница на територији општине Трстеник су прибављени у директној комуникацији са Комисијом за родну равноправност општине Трстеник. Избори за Савете Месних заједница на територији општине Трстеник су одржани 24.10.2021. године, односно 31.10.2021. године. У 40 месних заједница у којима су спроведени избори изабрано је 240 чланова Савета Месних заједница. Жене су процентуално заступљене са 12,5%. Уколико се погледа однос између града и села може се уочити значајна разлика у учешћу жена у раду Савета. На територији Месних заједница Трстеник и Трстеник II учешће жена је 40,9%, док је у селима учешће жена у раду Савета месних заједница 10,6%. Већина жена које су укључене у рад Савета су факултетски образоване. У односу на предходне сазиве Савета Месних заједница општине Трстеник у чијем раду је учествовало само 2,5% жена, уочава се значајан напредак у учешћу жена.

У 2 месне заједнице жене су на функцији председника, док су у 4 месне заједнице жене на функцији потпредседника.

Упоредни преглед учешћа жена у раду савета МЗ на територији града Краљева и општине трстеник

Подаци прибављени током истраживања	Краљево	Трстеник
Број МЗ	68	40
Укупан број чланова савета МЗ	539	249
Од тога у сеоским месним заједницама	468	227
Укупан број жена чланова савета МЗ	77 (14%)	33 (13,25%)

Од тога у сеоским месним заједницама	59 (12%)	24 (10,6%)
Број савета МЗ у којима не учествују жене	26 (38%)	22 (55%)
Број савета МЗ на сеоском подручју у којима не учествују жене	23 (37%)	22 (55%)
Број савета МЗ у којима жене чине већину >50%	1 (1%)	0
Број савета МЗ у којима жене чине $\geq 30\%$	3 (4%)	3 (7%)
Број савета у којима је жена председник	5 (7%)	2 (5%)
Број савета у којима је жена потпредседник	7 (10%)	4

На основу спроведеног истраживања може се закључити да у обе локалне самоуправе учешће жена у раду Савета месне заједнице веома је ниско – у Краљеву је 14% а у Трстенику 12,5%. Истраживање показује да постоји значајан број Савета месних заједница (око 38%) у којима жене нису заступљене у чланству Савета. На основу разговора са председницима месних заједница, посебно са сеоског подручја уочено је да често жене које су изабране у саставу Савета не долазе на састанке, нису активне и ни на који начин не доприносе раду Савета, односно планирања развоја у својој локалној заједници. Са друге стране у неколико месних заједница постоје и примери у којима су жене веома активне и значајно доприносе раду Савета и унапређењу квалитета живота у локалној заједници.

4. Резултати спроведене анкете

У циљу утврђивања нивоа информисаности жена у локалној заједници о раду Савета месних заједница и њиховој заинтересованости за укључивање у рад органа месних заједница, у периоду од 18. априла до 10. маја 2022. године спроведена је анкета којом је обухваћено 281 жена, од чега 174 из Краљева и

107 са територије Трстеника. Од укупног броја испитаница 52% су биле жене са села, и обухваћене су испитанице свих старосних доба. За реализацију анкете припремљен је упитник, који је помоћу доступне платформе постављен online. Упитник је путем мејла, вибера, facebookа портала локалних медија упућен циљаној публици. Како би се обезбедила равномерна заступљеност и испитаница које не користе online алате анкетирање је извршено и кроз директну комуникацију са женама на сеоском подручју. Сви прикупљени подаци су обједињени на платформу ради обраде и анализе.

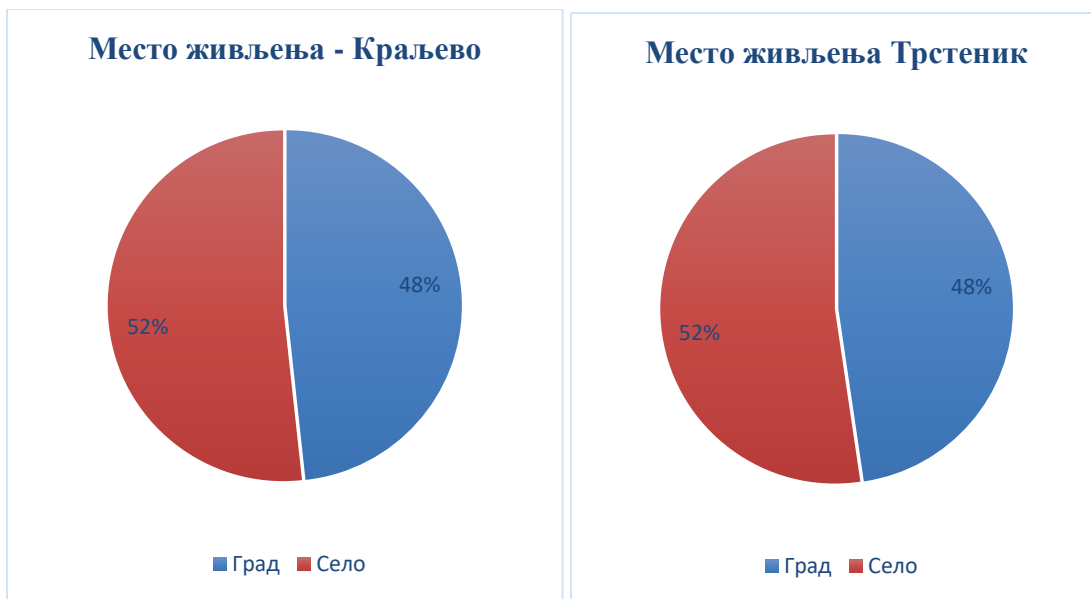
Упитник се састоји од два дела питања затвореног типа – општи део који се односи на информације о старости, образовању и радном ангажовању испитаница и другог дела који се односи на информисаност и заинтересованости испитаница за учешће у органу месних заједница.

Општи део упитника

Укупан број особа (жена) које су учествовале у истраживању је 281.

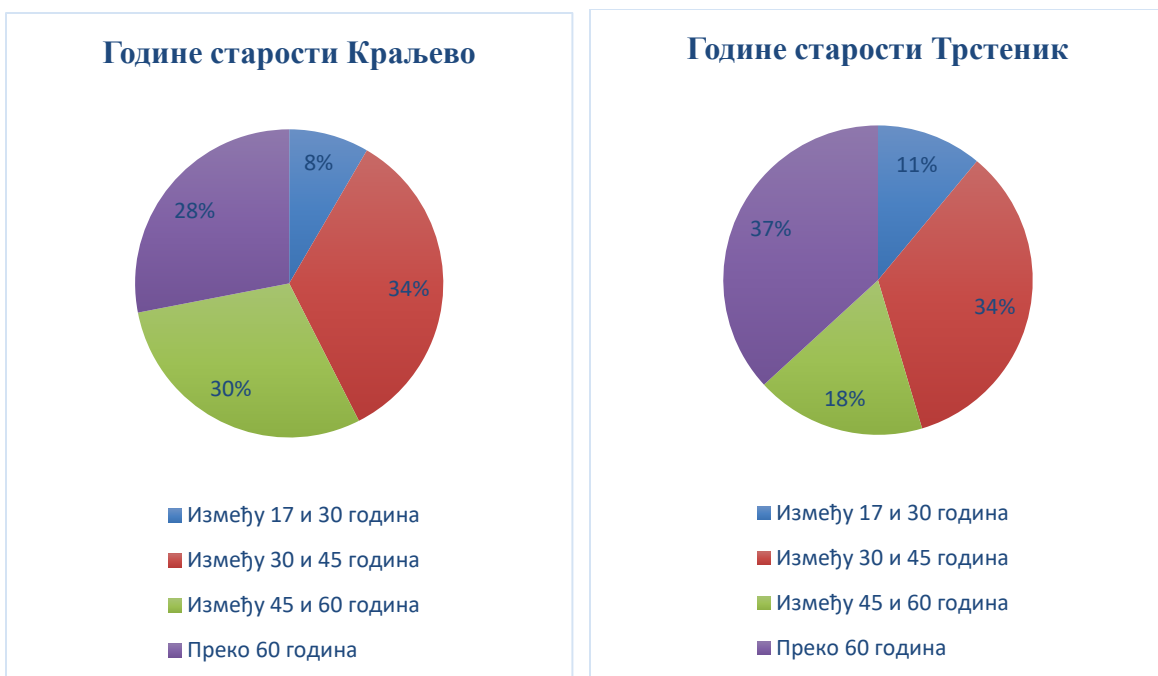
Током спровођења истраживања водило се рачуна о равномерној заступљености жена са сеоског и градског подручја, тако да је од 174 жена са територије града Краљева 90 (52%) живи на сеоском подручју, док од 107 испитаница са подручје Трстеника 56 (52%) живи на сеоском подручју.

Место живљења	Краљево	Трстеник
Град	84 (48%)	51 (48%)
Село	90 (52%)	56 (52%)

У анкетирању су учествовале жене свих старосних доби. Примећено је да је број жена са преко 60 година које су учествовале у анкетирању мањи, а то је из разлога што мање и користе савремене он лине алате. Такође анализа показује да највећи број жена које су попуниле упитник је средње доби и оне треба и да буду носиоци промена у раду месних заједница.

Године старости	Краљево	Трстеник
Између 17 и 30 година	20 (12%)	18 (16%)
Између 30 и 45 година	73 (42%)	56 (52%)
Између 45 и 60 година	63 (36%)	29 (26%)
Преко 60 година	18 (10%)	4 (3%)

На основу резултата спроведене анкете утврђено је да је највећи број испитаница живи у домаћинствима која броје до 4 члана (66% на територији града Краљева и 56% на територији Трстеника), док је испитивањем обухваћено 5% жена које живе у вишечланим (са више од 6 чланова) домаћинствима на територији Краљева и 4% у Трстенику.

Број чланова домаћинства	Краљево	Трстеник
До 4 члана	115 (66%)	60 (56%)
Од 4 до 6 чланова	50 (29%)	42 (39%)
Преко 6 чланова	9 (5%)	5 (5%)

На основу анализе података истраживања уочено је да је анкетом обухваћен највећи број жена које живе у домаћинствима са мањим бројем чланова (до 4) а да приходе остварује до 2 члана домаћинства (68% у Краљевоу и 63% у Трстенику).

Број чланова домаћинства који остварују приходе	Краљево	Трстеник
0 до 2	118 (68%)	66 (63%)
2 до 4 чланова	52 (30%)	35 (33%)
Преко 4	4 (2%)	6 (4%)

Анализом су обухваћене жене свих степена образовања. Највећи број испитаница у обе локлане самоуправе има завршену средњу школу.

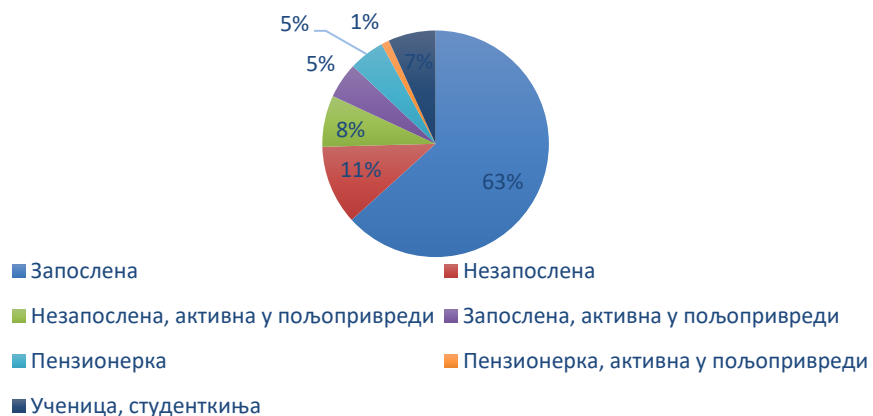
Образовање	Краљево	Трстеник
Завршена основна школа	17 (10%)	6 (5%)
Завршена средња школа	81 (46%)	53 (39%)
Завршен факултет или висока школа	76 (44%)	48 (56%)

У структури радног ангажовања испитаница са територије града Краљева 63% је запослено, 11% незапослео, 8% је незапослених жена активних у пољопривреди, 5% је запослених жена које истовремено обављају и пољопривредне активности, 5% је пензионерки, а 1% оних који су у пензији и даље се баве пољопривредом, док је 7% испитаница још увек у сиситему образовања (студенткиње или ученице). Радно ангажовање испитаница са територије Трстеника је слично уз напомену да је у Трстенику већи број незапослених испитаница (18%). На основу наведеног може се закључити да су анализом обухваћене жене свих радних статуса.

	Краљево	Трстеник
Запосленост		
Запослена	112 (63%)	70 (65%)
Незапослена	20 (11%)	20 (18%)
Незапослена, активна у пољопривреди	13 (8%)	3 (2%)
Запослена, активна у пољопривреди	9 (5%)	2 (2%)
Пензионерка	9 (5%)	3 (2%)
Пензионерка, активна у пољопривреди	2 (1%)	0 (0%)
Ученица, студенткиња	12 (7%)	9 (8%)

Запосленост / Краљево

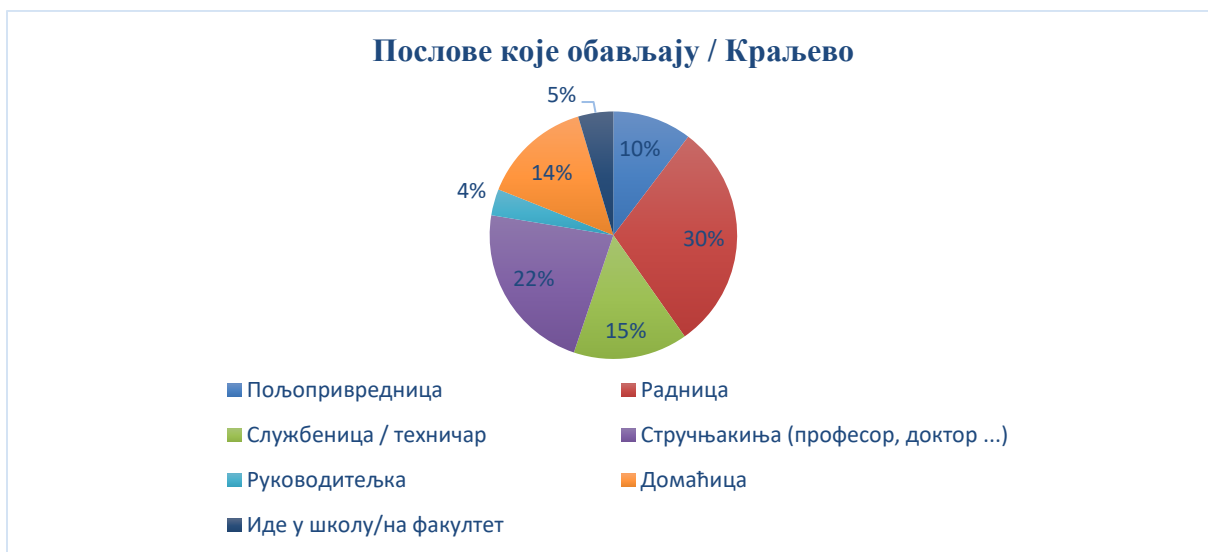

Запосленост / Трстеник

Што се тиче послова које обављају највећи број испитаница обавља послове радница (у Краљеву 30 %, а у Трстенику 29%), затим послове који су везани за ужу струку (Краљево 22 %, а у Трстенику 23%). После тога долазе послови службеница, домаћица, пољопривредница, још су на школовању. Најмањи број анкетираних у обе локалне самоуправе се баве пословима руковођења.

Послови које обављате	Краљево	Трстеник
Пољопривредница	18 (10%)	4
Радница	52 (30%)	31
Службеница / техничар	26 (15%)	18
Стручњакиња (професор, доктор, ветеринар, инжењер, фармацеут, економиста, правник ...)	39 (22%)	25
Руководитељка	6 (4%)	3
Домаћица	25 (14%)	16
Иде у школу/на факултет	8 (5%)	10

Послове које обављају / Трстеник

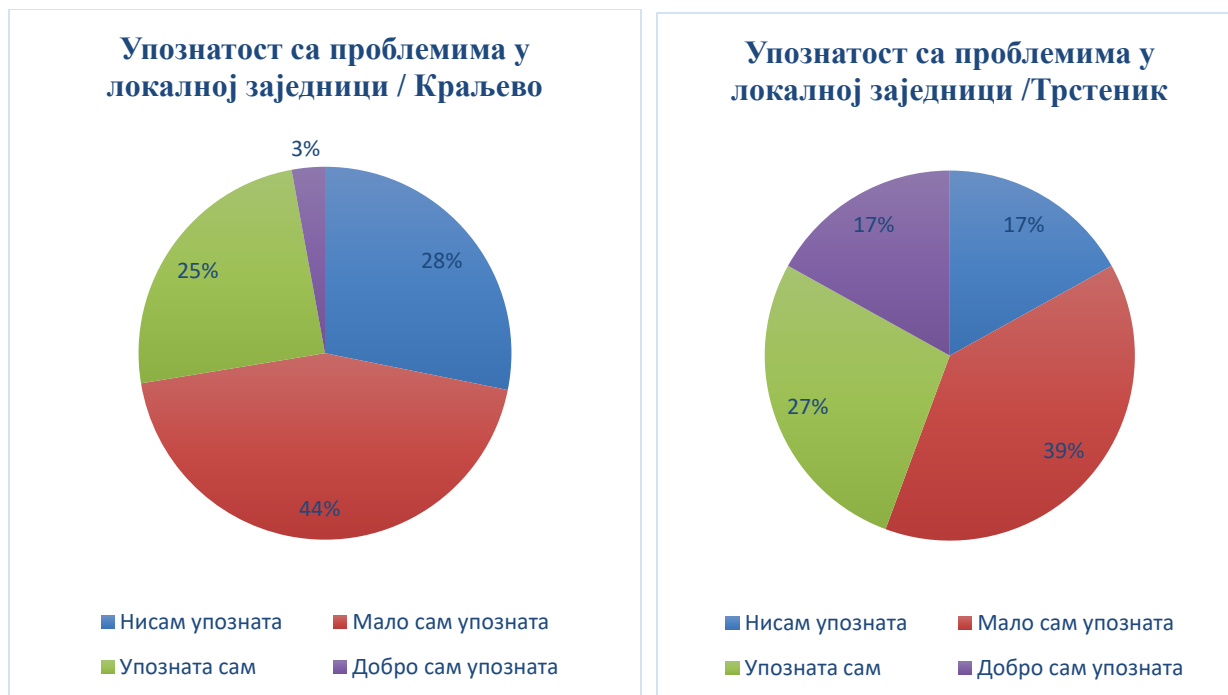
Оцена тренутног квалитет живота се заснивала на питању које се односи на доступност инфраструктуре, школе, доктора, задовољавајућег посла, прихода домаћинства Наше–Испитанице са територије града Краљева су имале подељена мишљења, тако да је 31% њих сматра квалитет живота по овим параметрима незадовољавајућим, 33% ни задовољавајућим ни незадовољавајућим, а 35% задовољавајућим. Слични су и одговори које смо добили из Трстеника, стим да је у Трстенику нешто мањи проценат незадовољавајуће оцене 26% а нешто већи проценат ни задовољавајуће ни незадовољавајуће оцене 39%.

Како оцењујете тренутни квалитет живота (доступност инфраструктуре, школе, доктора, задовољавајућег посла, прихода домаћинства ..	Краљево	Трстеник
Незадовољавајући	54 (31%)	28 (26%)
Ни задовољавајући ни незадовољавајући	58 (33%)	42 (39%)
Задовољавајући	60 (35%)	34 (32%)
Веома задовољавајући	2 (1%)	3 (3%)

У даљем истраживању питали смо наше испитанице да ли су упознати са проблемима у својој локалној заједници (селу, граду). У Краљеву чак 72% испитаница није упознато или је мало упозната са проблемима у својој месној заједници, док се само 28% изјаснило да су упознате или добро упознате са локалним проблемима. За разлику од Краљева у Трстенику је значајно већи проценат жена се изјаснило да је упознато или добро упознато са локалним проблемима - 44%.

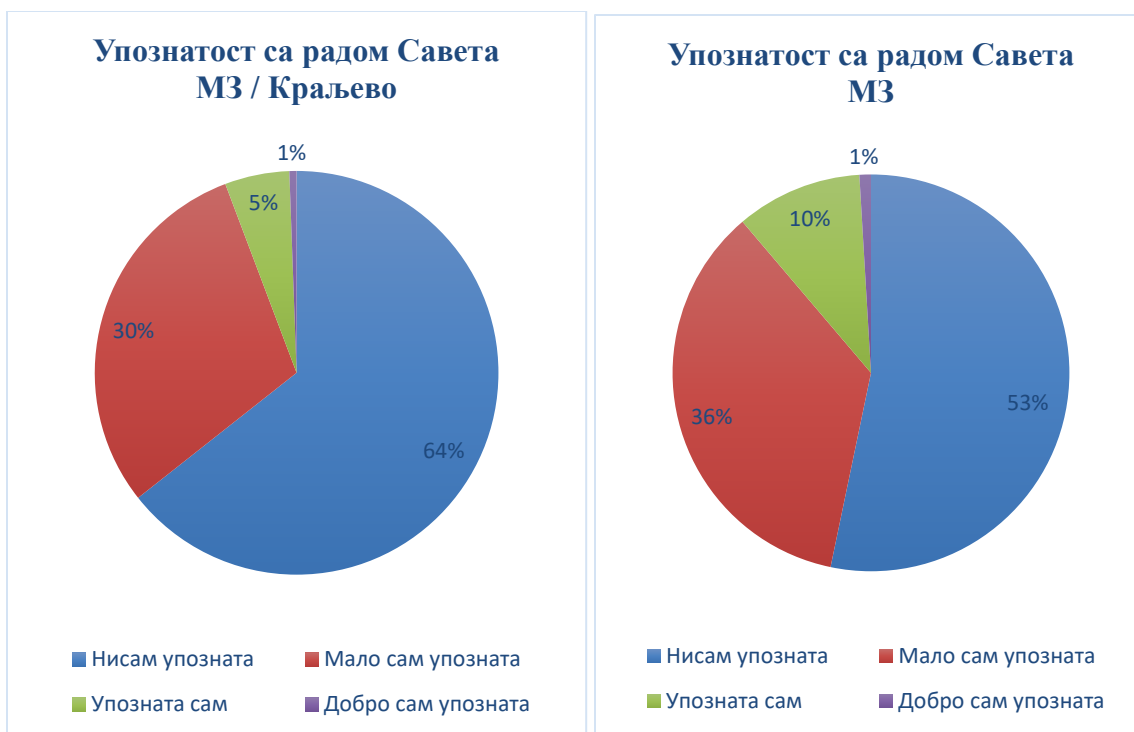
Да ли сте упознати са проблемима у својој локалној заједници (селу, граду)?	Краљево	Трстеник
Нисам упозната	49 (28%)	21 (17%)
Мало сам упозната	77 (44%)	48 (39%)
Упозната сам	43 (25%)	34 (27%)
Добро сам упозната	5 (3%)	21 (17%)

Други део упитника се односио на информисаности и заинтересованости испитаница за учешће у органу месних заједница.

На питање да су упознате са радом савета месне заједнице у својој заједници у Краљевоу је 64% испитаница дало негативан одговор, док је такав одговор у Трстенику дало 53% испитаница. Само непуни 1% испитаница се изјаснило да је добро упознато са радом савета своје месне заједнице. Из овог дела истраживања се види да јавност рада Савета месних заједница је на ниском нивоу и у наредном периоду је потребно радити на повећњу видљивости рада Савета. Такође нам се чини да је потребно радити на развоју људских ресурса односно подизању капацитета самог савета.

Да су упознате са радом савета месне заједнице?	Краљево	Трстеник
Нисам упозната	112 (64%)	57 (53%)
Мало сам упозната	52 (30%)	38 (36%)
Упозната сам	9 (5%)	11 (10%)
Добро сам упозната	1 (1%)	1 (1%)

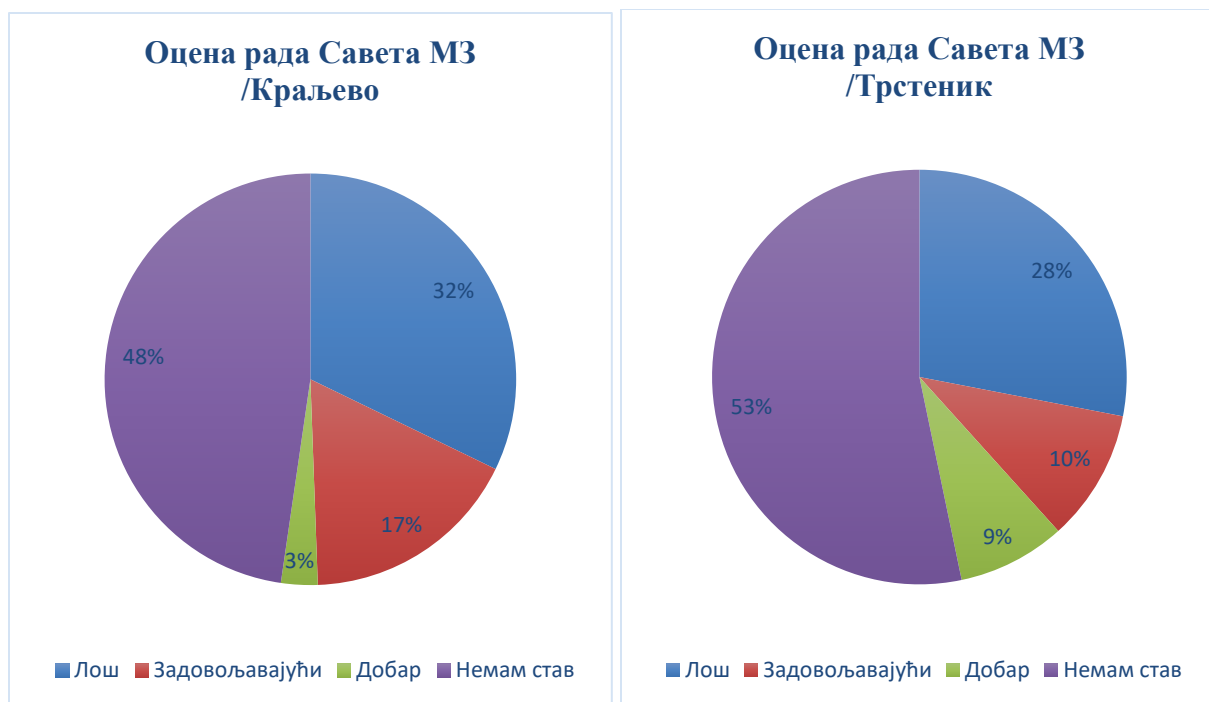
На питање о начину информисања о раду савета своје месне заједнице највећи проценат жена и у Краљевоу (34%) и у Трстенику (37%) је изјавило да нема приступ информацијама о раду савета месних заједница. Као остали значајни извори информисања о раду месне заједнице у Краљевоу наводе разговоре са укућанима (19%), и разговоре са комшијама и медије са по 17%. У Трстенику 29% испитаница као други начин информисања о раду месне заједнице наводе разговоре са комшијама (29%)

Како се информишете о раду савета своје месне заједнице	Краљево	Трстеник
Разговором са укућанима	33 (19%)	6 (1%)
Разговором са комшијама	30 (17%)	31 (29%)
Преко огласне табле	6 (4%)	2 (3%)
Преко медија	30 (17%)	14 (13%)
Преко инофо билтена МЗ	0 (0%)	1 (1%)
Немам приступ информацијама о раду савета месне заједнице	58 (34%)	40 (37%)
На други начин	16 (9%)	13 (12%)

Највећи проценат испитаница и у Краљево (48%) и у Трстенику (53%) се изјаснило да нема став по питању оцене рада савета своје месне заједнице, затим **32% у Краљево и 28% у Трстенику је изнело негативну оцену по питању рада савета месне заједнице**, док је само 3% у Краљево и 9% у Трстенику изнело позитивну оцену на рад савета месне заједнице. Ово је директна последица слабе информисаности и недовољне активности самих Савета да представе резултате рада у својој средини.

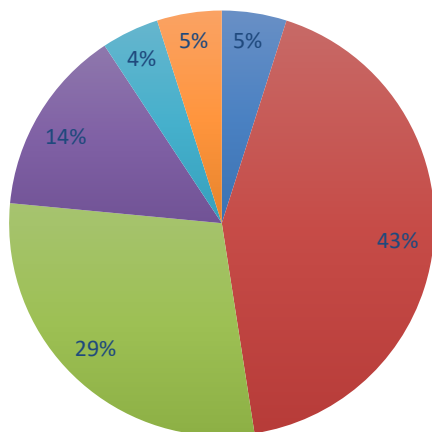
Како би оценили рад вашег савета МЗ	Краљево	Трстеник
Лош	56 (32%)	30 (28%)
Задовољавајући	30 (17%)	11 (10%)
Добар	5 (3%)	9 (9%)
Немам став	83 (48%)	57 (53%)

Одговорност за решавање питања месних заједница грађанке виде у локалној самоуправи (43% у Краљеву и 42 % у Трстенику) и саветима месних заједница (29% у Краљеву и 30 % у Трстенику).

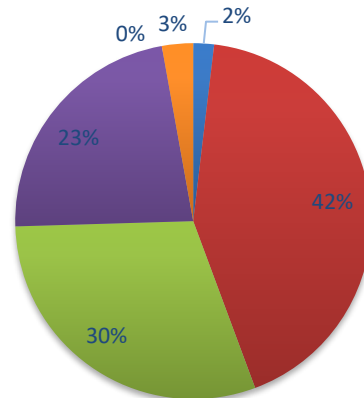
Ко треба по Вама да се бави решавањем проблема у вашој локалној заједници	Краљево	Трстеник
Министарства (држава)	9 (5%)	2 (2%)
Локална самоуправа (град)	78 (43%)	45 (42%)
Савет месне заједнице	53 (29%)	32 (30%)
Организовани грађани у удужењима (напр. удружења жена, пољопривредника сл.)	26 (14%)	24 (23%)
Привредници	8 (4%)	0 (0%)
Неко други	9 (5%)	3 (3%)

Решавање проблема у локалној заједници / Краљево

- Министарства (држава)
- Локална самоуправа (град)
- Савет месне заједнице
- Организовани грађани у удужењима
- Привредници
- Неко други

Решавање проблема у локалној заједници Трстеник

- Министарства (држава)
- Локална самоуправа (град)
- Савет месне заједнице
- Организовани грађани у удужењима
- Привредници
- Неко други

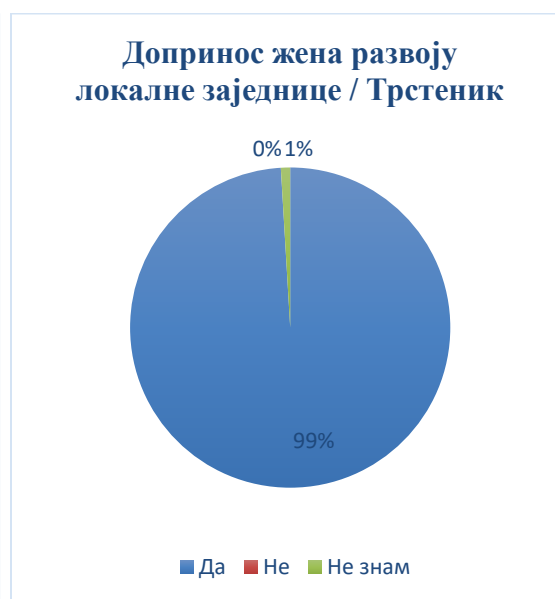
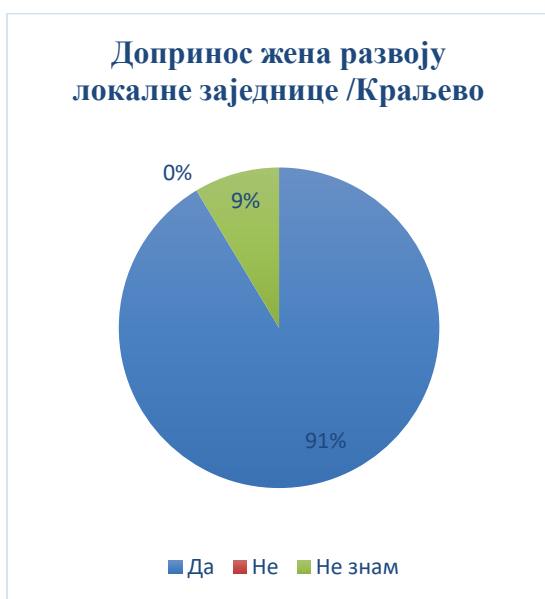
На питање да ли сте активни/ангажовани у неком удружењу (културно уметничком друштву, удружењу пољопривредника, жена...) 18% испитаница из Краљева и 20% испитаница је дало позитиван одговор, док је 8% у Краљеву и 7% у Трстенику је исказало намеру да се укључи у рад неког удружења. У сваком случају у обе локалне самоуправе највећи број је друштвено неактивних жена, 74% у Краљеву и 73% у Трстенику. У наредном периоду је потребно радити на подизању капацитета за веће друштвено ангажовање жене у локалним заједницама.

да ли сте активни/ангажовани у неком удружењу (културно уметничком друштву, удружењу пољопривредника, жена...)	Краљево	Трстеник
Да	32 (18%)	20 (20%)
Не	129 (74%)	79 (73%)
Нисам, али имам план	13 (8%)	8 (7%)

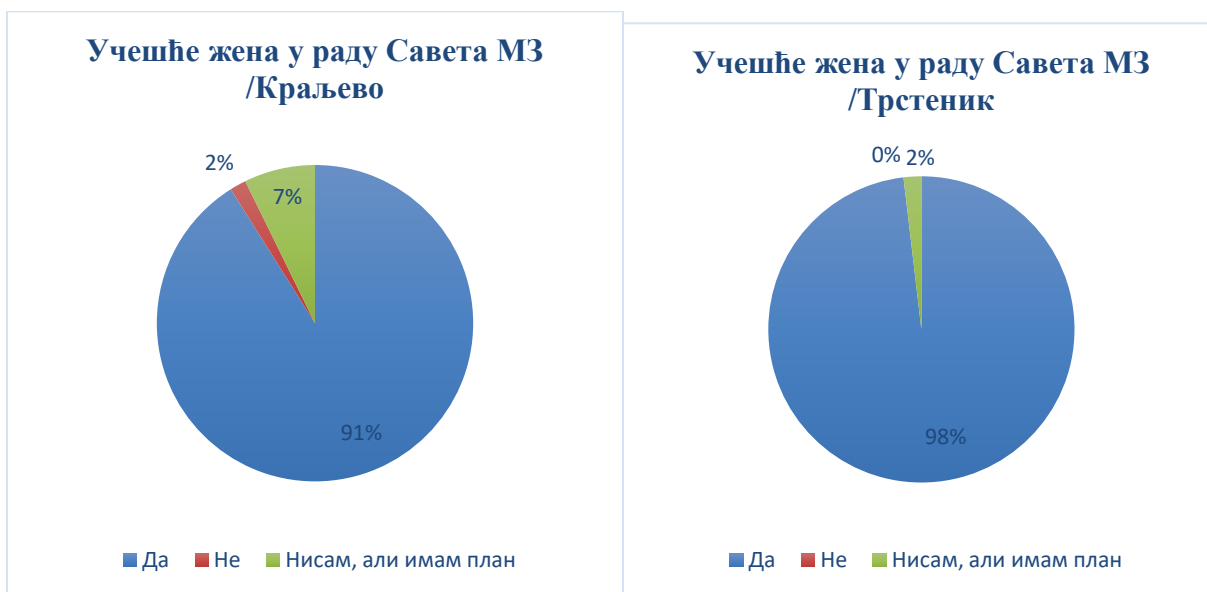
У обе локалне самоуправе на којима смо спровели истраживање највећи број испитаника (91% у Краљевоу и 99% у Трстенику) је изнело став да жене могу да помогну-допринесу развоју локалне заједнице.

Да ли сматрате да жене могу да помогну-допринесу развоју локалне заједнице?	Краљево	Трстеник
Да	159 (91%)	106 (99%)
Не	0 (0%)	0 (0%)
Не знам	15 (9%)	1 (1%)

У складу са предходним исказом да жене могу да допринесу раду савета месних заједница, **91% испитаница из Краљево и 98% из Трстеника је исказало став да жене треба да учествују у раду Савета месне заједнице.**

1. Да ли жене треба да учествују у раду Савета месне заједнице	Краљево	Трстеник
Да	158 (91%)	105 (98%)
Не	12 (7%)	0 (0%)
Немам став	4 (2%)	2 (2%)

На питање шта сматрају да је разлог мале заступљености жена у Советима месних заједница постоје мала одступања и разлике између испитаница из Краљево и Трстеника.

У обе локалне самоуправе највећи проценат жена сматра да је разлог мале заступљености недостатак слободног времена (У Краљевоу 39%, у Трстенику 37%).

У Краљевоу разлози су даље ранжирани по следећем редоследу:

- незаинтересованост (17%),
- мишљење да не могу ништа да промене (15%),
- не знају како би се пријавиле и укључиле (14%),
- сматрају да је то мушки посао (12%) и

- недостатак подршке породице (3%).

У Трстенику даљи разлози су ранжирани по следећем редоследу:

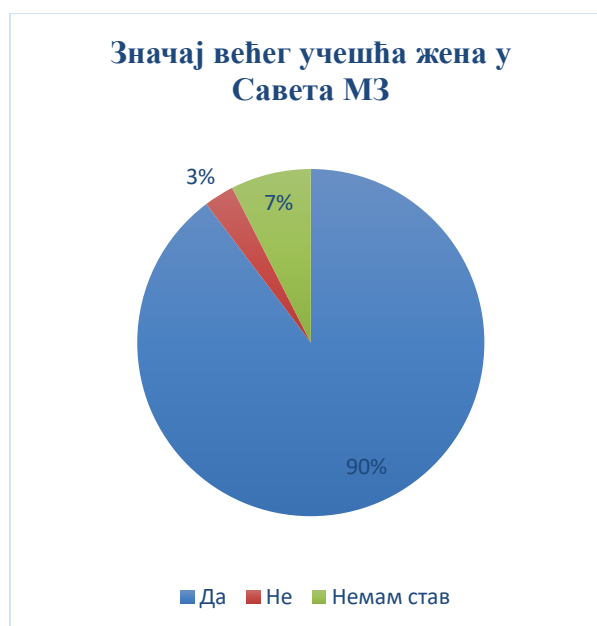
- мишљење да не могу ништа да промене (22%),
- сматрају да је то мушки посао (19%),
- незаинтересованост (9%),
- не знају како би се пријавиле и укључиле (7%), и
- недостатак подршке породице (6%).

По Вама шта је разлог мале заступљености жена у Советима месних заједница?	Краљево	Трстеник
Нису заинтересоване	29 (17%)	10 (9%)
Немају довољно слободног времена	67 (39%)	39 (37%)
Немају подршку породице	6 (3%)	7 (6%)
Васпитање, односно став да је то мушки посао	21 (12%)	20 (19%)
Мишљење да не могу ништа да промене	26 (15%)	28 (22%)
Не знају како би се пријавиле и укључиле	25 (14%)	8 (7%)

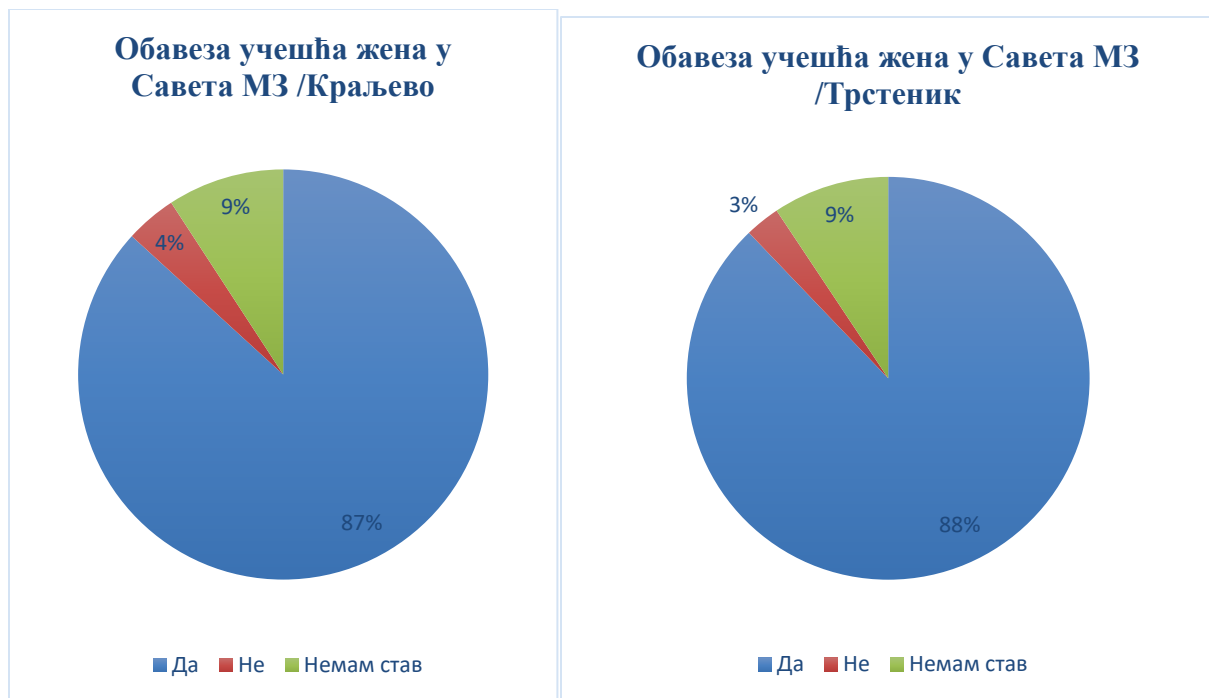
На питање уколико би било више жена у Советима месних заједница, да ли би њихов рад био квалитетнији, највећи број испитаница је дало позитиван одговор (87% у Краљеву и 90% у Трстенику), док 2% испитаница из Краљева и 3% из Трстеника сматра да веће учешће жена у раду савета месних заједница неће утицати на квалитет рада Савета МЗ.

По Вама када би било више жена у Советима месних заједница, да ли би њихов рад био квалитетнији	Краљево	Трстеник
Да	151 (87%)	96 (90%)
Не	3 (2%)	3 (3%)
Немам став	20 (11%)	8 (7%)

Значајан проценат испитаница је изнело мишљење да треба увести обавезу да Савети месних заједница у свом саставу морају имати жене (87% испитаница из Краљева и 88% из Трстеника), док је против такве одлуке било само 4% испитаница из Краљева и 3% из Трстеника.

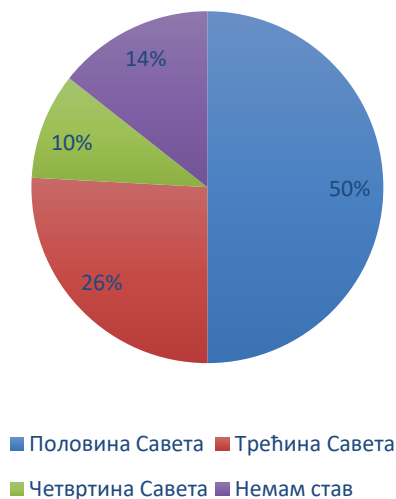
По Вама да ли треба увести обавезу да Савети месних заједница у свом саставу морају имати жене	Краљево	Трстеник
Да	151 (87%)	94 (88%)
Не	7 (4%)	3 (3%)
Немам став	16 (9%)	10 (9%)

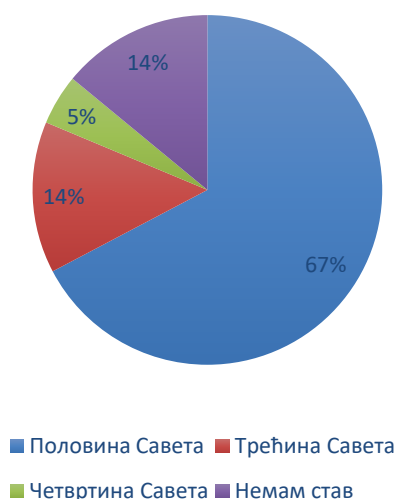
На питање да када би се дефинисао број жена који треба да буде у Саветима месних, 50% испитаница из Краљево и 67% из Трстеника, сматра да половина чланова савета треба да буду жене, док 26% испитаница из Краљево и 14% из Трстеника сматра да трећина чланова савета треба да буду жене. Подједнак број испитаница из Краљево и из Трстеника (14%) нису изнеле своје ставове по овом питању.

Када би се дефинисао број жена који треба да буде у Саветима месних заједница по Вама тај број би треба да буде?	Краљево	Трстеник
Половина Савета	87 (50%)	72 (67%)
Трећина Савета	45 (26%)	15 (14%)
Четвртина Савета	17 (10%)	5 (5%)
Немам став	25 (14%)	15 (14%)

Предлог обавезног учешћа жена у Савету МЗ /Краљево

Предлог обавезног учешћа жена у Савету МЗ /Трстеник

ЗАКЉУЧЦИ

Спроведеног истраживања

Нормативни, стратешки и институционални оквир

Анализа правног, институционалног и стратешког оквира у области родне равноправности и рада месне самоуправе дошло се до следећих закључака:

- У обе локалне самоуправе су предузете мере у циљу успостављања институционалног оквира за спровођење мера у циљу унапређења родне равноправности и обављање послова остваривања једнаких могућности. У Краљеву је формиран Савет, а у Трстенику Комисија за родну равноправност. Оба тела имају континуитет у раду.
- Краљево је донео документ јавне политике у области унапређења родне равноправности, којим су дефинисани циљеви и мере за њихово постизање, док је Трстеник у процесу доношења.
- Ни једна локална самоуправа нема јавно објављен извештај о до сада примењеним мерама у области родне равноправности.
- Рад месне самоуправе поред Закона о локалној самоуправи регулише Статут локалне самоуправе, Локална одлука о месним заједницама и статуту месних заједница. Ни један од наведених докумената не садржи одребде које указују на поштовање и примену принципа родне равноправности у раду месне самоуправе, односно не дефинише минимално учешће жена у саставу Савета месних заједница.

Анализа тренутног учешћа жена у раду савета МЗ

Краљево:

- последњи избори за чланове савета МЗ спроведени 2014. године,
- укупан број чланова савета у 68 МЗ је 539 од чега је 77 жена, што чини 14,29 % од укупног броја.
- У 5 месних заједница жене су на функцији председника (што чини 7,35%), док се у 7 месних заједница жене налазе на функцији потпредседника (што чини 10,29%).
- У једној градској МЗ (Рибница) већинско је учешће жена (53,85%),

- У раду 26 месних заједница (што чини 41% од укупног броја МЗ) не учествује ни једна жена.

Трстеник:

- Избори за Савете Месних заједница на територији општине Трстеник су одржани 2021. године.
- Укупан број чланова савета у 40 МЗ је 240, од чега је 30 жена, што чини 12,5% од укупног броја. У
- У једној градској МЗ (Трстеник II) учешће жена је 40,9%, док је у селима учешће жена у раду Савета месних заједница 10,6%.
- У односу на предходне сазиве Савета Месних заједница општине Трстеник у чијем раду је учествовало само 2,5% жена, уочава се значајан напредак у учешћу жена.

Анкета о нивоа информисаности жена у локалној заједници о раду месних заједница и њиховој заинтересованости за укључивање у рад органа месних заједница

- У Краљеву чак 72% испитаница није упознато или је мало упозната са проблемима у својој месној заједници. За разлику од Краљева у Трстенику је значајно већи проценат жена се изјаснило да је упознато или добро упознато са локалним проблемима 44%.
- Више од половине испитаница се изјаснило да нису упознате са радом Савета своје месне заједнице,
- Више од трећине испитаница се изјаснило да нема приступ информацијама о раду месне заједнице, као остале а као значајне изворе информисања о раду Савета месне заједнице наводе разговоре са укућанима, и разговоре са комшијама и медије
- Око половине испитаница у обе локалне самоуправе нема став о раду савета своје месне заједнице, док је трећина испитаница дало негативну оцену по питању рада савета месне заједнице,
- Одговорност за решавање питања месних заједница грађанке виде првенствено у локалној самоуправи, па затим у саветима месних

заједница. Значајан број грађанки сматра да удружења грађана треба да допринесу развоју локалне заједнице и веома мали број да је држава та која је важна за локални развој.

- У обе локалне самоуправе на којима смо спровели истраживање највећи број испитаника (преко 90%) је изнело став да жене могу да помогну-допринесу развоју локалне заједнице, да треба да учествују у раду савета месних заједница и да би уз веће учешће жена рад савета био квалитетнији.
- У обе локалне самоуправе више од трећине жена сматра да је разлог мале заступљености недостатак слободног времена.
- Преко 80% жена у обе локалне самоуправе сматра да треба увести обавезу да Савети месних заједница у свом саставу морају имати жене.
- Више од половине испитаница сматра да 50% чланова савета треба да буду жене, док око једне трећине испитаница сматра да учешће жена у саветима МЗ треба да буде 30%. У обе локалне самоуправе 14% испитаница није изнело своје ставове по овом питању.

Додатна опажања:

У разговорима са председницима месних заједница уочено је да постоје бројни проблеми који оптерећују рад Савета:

- Слаба заинтересованост мештана, не само жена за учешће у раду органа месних заједница, јер имају мала овлашћења, немају велику моћ, а постоје велики проблеми локалној заједници и велика оћекивања самих грађана,

- Савети се у појединим месним заједницама често не састају или се састају у смањеном обиму, што је посебно изражено на територији града Краљева јер је Саветима истекао мандат од четири године и већина чланова није заинтересована за рад,

- Жене које су тренутно у чланству савета месних заједница често нису заинтересоване за учешће у раду савета, мада и нисмо приметили неку посебну жељу на терену за њиховим укључивањем,

- У мањем броју месних заједница укључене жене су веома активне и доприносе постизању значајних резултата,
- Председници МЗ су изнели проблем недовољно адекватне комуникације са Службом за МЗ и органима локалне самоуправе и намеће се потреба да се у наредном периоду ради на подизању квалитета рада.
- Чланови постојећих савета су указали и на проблем недовољних средства за текуће функционисање месних заједница (режијски трошкови, трошкови путовања чланова савета и др). Много пута се одлуке о финансирању развојних пројеката (првенствено инфраструктурних) доносе ван савета (најчешће политичка одлука у органима локалних власти) што изазива посебно незадовољство код грађана, а то доводи до пасивизације рада појединих чланова савета.

ПРИЛОГ
УПИТНИК

**О СТАВОВИМА ГРАЂАНКИ О УЧЕШЋУ У РАДУ САВЕТА МЕСНИХ
ЗАЈЕДНИЦА**

1. Место живљења
 - o Град
 - o Село

2. Године старости
 - o Између 17 и 30 година
 - o Између 30 и 45 година
 - o Између 45 и 60 година
 - o Преко 60 година

3. Број чланова домаћинства
 - o До 4 члана
 - o Од 4 до 6 чланова
 - o Преко 6 чланова

4. Број чланова домаћинства који остварују приходе
 - o 0 до 2
 - o 2 до 4 чланова
 - o Преко 4

5. образовање
 - o Завршена основна школа
 - o Завршена средња школа
 - o Завршен факултет или висока школа

6. Запосленост
 - o Запослена
 - o Незапослена

- o Незапослена, активна у пољопривреди
- o Запослена, активна у пољопривреди
- o Пензионерка
- o Пензионерка, активна у пољопривреди
- o похађа школу, факултет

7. Послове које обављате

- o Пољопривредница
- o Радница
- o Службеница / техничар
- o Стручњациња (професор, лекар, фармацеут, инжињер, економиста, правник)
- o Руководитељка
- o домаћица
- o иде у школу/ на факултет

8. Оцена тренутног квалитета живота (доступност инфраструктуре, школе, доктора, задовољавајучег посла, Прихода домаћинства....)

- o Не задовољавајући
- o Ни задовољавајући ни незадовољавајући
- o Задовољавајући
- o Веома задовољавајући

9. Да ли сте упознати са проблемима у Вашој локалној заједници (селу, граду)

- o Нисам упозната
- o Мало сам упозната
- o Упозната сам
- o Добро самупозната

10. Да ли сте упознати са радом Вашег савета Месне заједнице

- o Нисам упозната
- o Мало сам упозната
- o Упозната сам
- o Добро сам упозната

11. Како се информишете о раду Савета месне заједнице?

- o Разговором са укућанима
- o Разговором са комшијама
- o Преко огласне табле
- o Преко медија
- o Преко инфо билтена МЗ
- o немам приступ информацијама о раду савета МЗ
- o На други начин

12. Како би оценили рад вашег савета МС

- o Лош
- o Задовољавајући
- o Дobar
- o Немам став

13. Ко треба по Вама да се бави решавањем проблема у вашој локалној заједници

- o Министарства (држава)
- o Локална самоуправа (град)
- o Савет Месне заједнице
- o Организовани грађани у удужењима (напр. удружења жена, пољопривредника и сл.)
- o Привредници

Друго: _____

14. да ли сте активни/ангажовани у неком удружењу (културно уметничко друштво, удружење пољопривредника, жена)

- o Да
- o Не
- o Нисам, али имам у плану

15. Да ли сматрате да жене могу да допринесу развоју локалне заједнице

- o Да
- o Не
- o Не знам

16. Да ли жене треба да учествују у раду Савета Месне заједнице

- o Да
- o Не
- o Немам став

17. По Вама шта је разлог мале заступљености жена у Советима месних заједница

- o Нису заинтересоване
- o Немају довољно слободног времена
- o Немају подршку породице
- o Васпитање, односно став да је то мушки посао
- o Мишљење да не могу ништа да промене
- o не знају како да се пријаве и укључе

18. По Вама када би било више жена у Советима месних заједница, да ли би њихов рад био квалитетнији

- o Да
- o Не
- o Немам став

19. По Вама да ли треба увести обавезу да Савети месних заједница у свом саставу морају имати жене

- o Да
- o Не
- o Немам став

20. Када би се дефинисао број жена који треба да буде у Саветима месних заједница по Вама тај број би треба да буде

- o Половина Савета
- o Трећина Савета
- o Четвртина Савета
- o Немам став

Ово истраживање је део пројекта „**За веће учешће жена у раду савета месних заједница**“ који спроводи Европски покрет у Србији - Краљево уз подршку пројекта Владе Швајцарске „Заједно за активно грађанско друштво – АЦТ”, који спроводе Helvetas Swiss Intercooperation и Грађанске иницијативе.